

Kinder Torah[®]

Emor

בס"ד

Emmes Vi'emunah

"Abbas, I noticed that the first blessings after Kriyas Shema in the morning and evening have something in common – that they both begin with the word *emmes*, yet they are different – in the morning we say '*emmes vi'yatziv*' (true and certain), and at night we say '*emmes vi'emunah*' (true and faithful). What is the reason for the difference?"

"That is a very astute question, Avi. The Gemora¹ hints to the difference when it says, 'anyone who does not say "*emmes vi'yatziv*" in the morning and "*emmes vi'emunah*" at night does not fulfill his obligation, as the verse states, "To relate Your kindness in the morning and Your faith in the nights".² Hashem is kind to us in the morning, when the truth is *yatziv* – obviously certain. And we have *emunah* at night when the truth is not so obvious."

"These are pretty deep concepts, Abba. Can you explain them a little more?"

"With pleasure, Avi. *Emmes* means that

everything that we have said in Kriyas Shema, namely *kaballas ole malchus shomayim*, *kaballas ole mitzvot*, and *parashas tzitzis* is true.³ *Eemunah* is understood in two ways. Firstly, the night is a time of fear and trepidation, a time when we need *shemira*.⁴ We deposit our *neshamos* in Hashem's hand every night (when we go to sleep) and have

emunah that He will return them. In the morning, we say "*emmes vi'yatziv*", because He kept His word and returned our *neshamos*.⁵ A person believes and deposits his spirit in His hand, and He returns it without any struggle.⁶ Our Sages elaborate on this concept, Avi. 'In Your hand I entrust my spirit; You redeemed me, O Hashem, G-d of truth'.⁷ The way of the world is that people leave their possessions with a watchman and he mixes them up, returning them to the wrong people. However, the Holy One, Blessed be He is *Kel Emmes*. When we leave our *neshamos* with Him at night, each person's is returned back to him in the morning with no blunders. When you give him a watchman a new object, he returns it used and worn out. However, when you give the Almighty your *neshama*, which is used and worn out from the day's challenges and struggles, He returns it fresh, healthy, and renewed in the morning."⁸

"We need to be grateful for everything, Abba."

"Indeed we do, Avi. The second *peirush* of *emunah* refers to the future redemption from *golus* (exile). We anticipate that Hashem's promise will be fulfilled. We

have faith that He will redeem us from the hands of kings and tyrants, preserve our souls alive, and let us walk on the high places of our enemies.⁹ The Chidushei Ha-Rim¹⁰ ties these two concepts together. *Emmes* refers to something we know to be true from our senses or evidence. *Eemunah* is something that we believe without sensory or evidential proof. *Yetzias Mitzrayim* is *emmes*, because it was witnessed by millions of people. The future redemption is *emunah*, because it has not yet happened. Nevertheless, we have perfect faith that Hashem will bring it about, as He promised to us via the prophets. This is just as real for us as our faith in another phenomenon that has not yet taken place – that we will wake up from our sleep tomorrow morning."

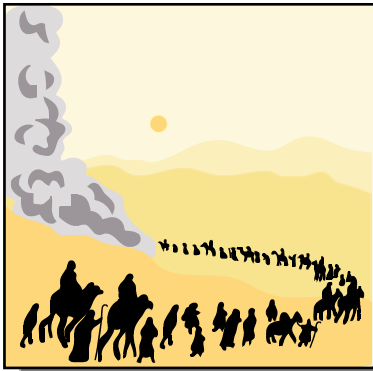
"This is marvelous Abba."

"Yes, Avi, but there is even more. We can fulfill a mitzvah when we say '*emmes vi'emunah*'. It is a mitzvah to speak about *Yetzias Mitzrayim* day and night, as Ben Zoma *darshens* in the Mishna.¹¹ The main fulfillment of this mitzvah at night is with

this *bracha*, "*emmes vi'emunah*", which speaks about *Yetzias Mitzrayim*. Therefore, one should be very careful to have *kavannah* for this mitzvah when reciting it.¹² The fulfillment of the mitzvah is through praise and thanks to His Blessed and Exalted Name for all of the good that He has bestowed upon us, and the

salvation that He gave us by taking us out of *Mitzrayim*, from slavery to freedom."¹³

"May he send us the final redemption speedily and in our days, Amen!"

Kinderlach . . .

The *bracha* "*emmes vi'emunah*" accomplishes several important things. Firstly, it affirms that everything that we have said previously in Kriyas Shema is true. We then declare our *emunah* that the Almighty will protect us at night. We deposit our souls with Him when we go to sleep, having *emunah* that He will return them to us in the morning. He bestows endless kindness by refreshing and renewing our souls so that they are strong in the morning. Just as we have *emunah* that our souls will come back at the end of the darkness of night, so too we have *emunah* that the soul of our nation will come back to its elevated spiritual status at the end of this long night of *golus*. When we say this blessing with *kavannah*, *kinderlach*, we fulfill the mitzvah of remembering *Yetzias Mitzrayim* at nights. *Emmes vi'emunah* – a *bracha* and a mitzvah!

Rebbe Akiva's Students

"What a terrible tragedy! Twenty four thousand people killed!"

"What was it? Mudslides in Chile?"

"No."

"Earthquake in China?"

"No."

"Tsunami?"

"No."

"Please tell me. I must know."

"The Gemora (Yevamos 62b) tells the story. Rebbe Akiva had 12,000 pairs of students from the town of Gvas to Antifras who all died suddenly because they did not give the proper respect to one another. The world was void of Torah until Rebbe Akiva came to the south of the land of Israel and taught five new students: Rebbe Meir, Rebbe Yehuda, Rebbe Yosi, Rebbe Shimon, and Rebbe Elazar ben Shamua. These new students disseminated the Torah. The others all perished between Pesach and Shavuot, from a painful disease called '*ascora*.'"

"Oy va voy, 24,000 yeshiva students died! So many! How could it be? Was their sin so terrible?"

"The Maharal explains that the time between Pesach and Shavuot is a time to prepare ourselves to receive the Torah. This preparation involves perfecting our character traits. One of the crucial aspects that we must work on is honoring our fellow Jews. It is so important that the Maharal calls it the essence of life. Those who did not value the essence of life were not permitted to continue living. They died from '*ascora*,' a disease of the throat. Speech comes from the throat; therefore, this disease is associated with sins pertaining to speech. This is the meaning of the verse, 'Life and death are dependent upon one's speech' (Mishlei 18:21)."

Kinderlach . . .

We should use the wonderful gift of speech that Hashem gave us to honor each other and to learn His Torah. Listen to what your Rebbe is saying. Let your *chavrusa* finish speaking before you comment on what he is saying. If you feel that he is incorrect, tell him in a respectful way. That is the proper way to speak. B'eizat Hashem, we will all work on honoring each other and merit long lives, filled with blessing.

¹ Brachos 12a

² Tehillim 92:3

³ Etz Yosef, Iyun Tefillah

⁴ Rav Hirsch

⁵ Abudarham

⁶ Tosfos, Brachos 12a

⁷ Tehillim 31:6

⁸ Medrash Tehillim as cited in Etz Yosef

⁹ Rashi and Tosfos, Brachos 12a

¹⁰ see Artschroll Siddur

¹¹ Brachos 12b

¹² Yesod Vi'shoresh Ho'avodah

¹³ Seder HaYom

והגדת לבנד

פרשת אמור

אמת ואמונה

"אבא, שמתי לב לכך שהן בבוקר והן בערב הברכה הראשונה אחרי קריאת שמע מתחילה במילה 'אמת', אך ההמשך שונה: בבוקר אומרים 'אמת ויציב', ובלילה - 'אמת ואמונה'. מה הסיבה להבדל בין הברכות?"

"שאלה מצויינת, אברמי. הגמרא^א רומזת להבדל כשהיא אומרת 'כל שלא אמר 'אמת ויציב' בבוקר ו'אמת ואמונה' בלילה לא יצא ידי חובה, שנאמר, 'להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות.'^ב ה' נוטה לנו חסד בבוקר, כאשר האמת היא יציבה - ברורה. ובלילה, כאשר האמת איננה כה ברורה לנו, אנו נצמדים לאמונה."

"לא הבנתי לגמרי את הרעיון העמוק הזה, אבא. האם אתה יכול להסביר עוד?"

"בשמחה, אברמי. באמרנו 'אמת' כוונתנו שכל מה שאמרנו בקריאת שמע - כלומר, קבלת עול מלכות שמיים, קבלת עול מצוות ופרשת ציית - הכל אמת.^ג ועניין ה'אמונה' ניתן להבין בשתי דרכים: קודם כל, הלילה הוא זמן של פחד ודאגה, זמן אנו זקוקים לשמירה.^ד אנו מפקידים את נשמותינו ביד ה' מדי לילה, כאשר אנו הולכים לישון, ויש לנו אמונה שהוא יחזיר לנו אותן. בבוקר, אנו אומרים 'אמת ויציב', משום שהוא עמד בדיבורו והחזיר לנו את נשמותינו.^ה אדם מאמין ומפקיד את רוחו ביד ה', וה' מחזיר לו אותו בלי שום מאמץ.^ו וחז"ל הוסיפו עוד לרעיון זה, אברמי. בתהלים נאמר, 'בידך אפקיד רוחי, פדית אותי, ה' אל-אמת.'^ז דרך העולם הוא שאנשים משאירים את חפציהם בידי שומר והוא לפעמים מתבלבל, ומחזיר את החפצים לאנשים שאינם בעליהם.

אך הקדוש ברוך הוא אל-אמת. כאשר אנו מפקידים את נשמותינו בידיו בלילה, כל אדם מקבל בחזרה את נשמתו-שלו בבוקר, ללא טעויות. כאשר מפקידים בידי שומר חפץ חדש, לפעמים הוא מחזיר אותו משומש ובלוי. אך כאשר נותנים לה' את הנשמה

העייפה והבלויה מאתגרי היום, ה' מחזיר אותה רעננה, בריאה ומחודשת בבוקר.^ח

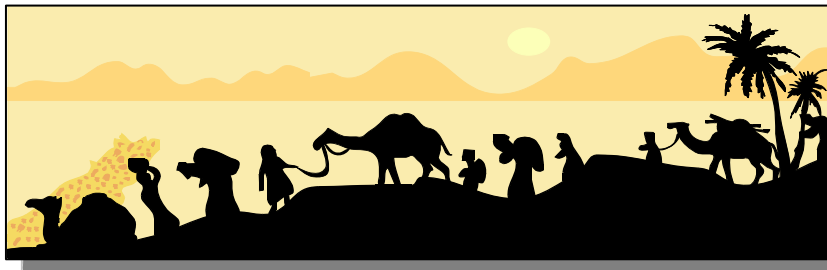
"עלינו להודות על הכל, אבא."

"אכן כן, אברמי. הפירוש השני של 'אמונה' מתייחס לגאולה העתידה מן הגלות. אנו מצפים למילוי הבטחתו של ה' שיגאלנו גאולה שלמה. אנו מאמינים שהוא יגאלנו מיד מלכים ומדי עריצים וישמור את נפשותינו וידיכנו על במות אויבינו, כלומר, יסייע בידנו להשפיל את אויבינו.^ט החידושי הרי"ם^י קושר שני מושגים אלה יחד. 'אמת' מתייחס למשהו שאנו יודעים על פי חושנו או על פי עדות שהוא אמת. 'אמונה' הוא דבר שאנו מאמינים בו בלי הוכחה חושית או עדות ברורה. יציאת מצרים היא אמת, משום שהיא נחוותה על ידי מיליוני בני אדם. הגאולה העתידה היא אמונה - כי היא עדיין לא התרחשה. ועם כל זה, יש לנו אמונה שלימה שה' יביא את הגאולה, כפי שהבטיח לנו באמצעות הנביאים. ואמונה זו מהווה עבורנו מציאות בדיוק כמו אמונתנו בתופעה אחרת שעדיין לא התרחשה - שנתעורר משנתנו מחר בבוקר."

"אני מרגיש את האמת ואת האמונה בתוכי, אבא!"

"נהדר, אברמי! ועכשיו שמע עוד דבר. בשעה שאנו אומרים 'אמת ואמונה', אנו יכולים גם לקיים מצוה נוספת. כידוע, מצוה לספר ביציאת מצרים יומם ולילה, כפי שדרש בן זומא במשנה.^{יא} הקיום העיקרי של מצוה זו בלילה היא בברכת 'אמת ואמונה', העוסקת ביציאת מצרים. ולכן, יש לכוון לקיים מצוה זו כאשר אנו אומרים את הברכה.^{יב} קיום המצוה הוא באמצעות שבח והודיה לשמו הגדול על כל הטוב שגמלנו, ועל הישועה שהביא לנו כשהוציאנו ממצרים, מעבדות לחירות."^{יג}

"יהי רצון שה' ישלח לנו את הגאולה השלימה במהרה בימינו, אמן!"

תלמידי רבי עקיבא

"איזו טרגדיה נוראה! עשרים וארבעה אלף איש נהרגו!"

"מה זה היה, מפולות בוץ בציליה?"

"לא"

"רעידת אדמה בסינ?"

"לא"

"תגיד לי בבקשה, אני מוכרח לדעת"

"הגמרא ביבמות (ס"ב, ע"ב) מספרת את הספור. לרבי עקיבא היו שנים עשר אלף זוגות תלמידים מן העיר גבת ועד אנטיפרס וכולם מתו פתאום משום שלא נהגו כבוד איש ברעהו. והעולם היה שמם מן התורה עד שהלך רבי עקיבא לדרומה של ארץ ישראל ולימד חמישה תלמידים חדשים: רבי מאיר, רבי יהודה, רבי יוסי, רבי שמעון ורבי אלעזר בן שמעון.

תלמידים חדשים אלו הפיצו את התורה וכל השאר מתו בין פסח לשבועות ממחלה נוראה הנקראת 'אסכרה'"

"אוי ואבוי, עשרים וארבעה אלף בחורי ישיבה מתו? האם החטא היה חמור כל כך?"

"המהר"ל מסביר שהזמן שבין פסח לשבועות הוא התקופה בה אנחנו מכינים את עצמנו לקבל את התורה. הכנה זו כוללת את תיקון המידות. אחד הדברים החשובים ביותר עליהם עלינו לעבוד הוא כבוד התורה וכבוד אלה הלומדים אותה. זה כל כך חשוב עד שהמהר"ל מכנה את כיבוד הזולת, עצם החיים. אלה שלא כבדו את עצם החיים, לא הורשו להמשיך לחיות. הם מתו מ'אסכרה' שהיא מחלה של הגרון. דבור בא מן הגרון, והרי 'מות וחיים ביד הלשון' (משלי י"ח, כ"א)."

ילדים יקרים...

עלינו להשתמש במתנה הנפלאה שנתן לנו ה', הדיבור, כדי לכבד האחד את השני וכדי ללמוד תורה. הקשיבו למה שאומר הרבי. תנו לחברותא שלכם לגמור לדבר לפני שאתם מגיבים על דבריו. אם נראה לכם שהוא טועה, אמרו לו זאת בכבוד. זוהי הדרך הנכונה לדבר. בעזרת ה', נכבד האחד את השני ונזכה לחיים ארוכים מלאי ברכה.

^א ברכות י"ב ע"א.

^ב תהלים צ"ב, ג'.

^ג יעץ יוסף, עיון תפילה.

^ד הרב הירש.

^ה אבודרהם.

^ו תוספות, ברכות י"ב ע"א.

^ז תהילים ל"א, ו'.

^ח מדרש תהלים, כמובא בעץ יוסף.

^ט רש"י ותוספות, ברכות י"ב ע"א.

^י ראה סידור ארטסקרול.

^{יא} ברכות י"ב ע"ב.

^{יב} יסוד ושרש העבודה.

^{יג} סדר היום.